

Наименование ТВП: Селец

© С. Левый

Код: BY011

Географические координаты: 52°39' N 24°52' E

Административная принадлежность: Брестская область: Берёзовский район

Площадь: 18947 га

Критерии: B2, B3, A4i

Национальный природоохранный статус: частка тэрыторыі з плошчай 7936 гектараў уваходзіць у біялагічны заказнік рэспубліканскага значэння «Буслаўка»

Международный природоохранный статус: ТВП міжнароднага значэння, утворана ў 1998 годзе

Общее описание:

Тэрыторыя ўключае вадасховішча «Сялец», буйнейшы комплекс сажалак рыбгаса (2500 гектараў) з аднайменнай назвай і лясы Ружанскай Пушчы, якія прылягаюць да гэтых штучных вадаёмаў з поўначы. Сярод лясных экасістэм па плошчы пераважаюць хваёвыя лясы і забалочаныя алешнікі ды беразнякі. Даволі значную плошчу займаюць яловыя лясы і ясеннікі, часам сустракаюцца дубравы і грабнякі. Вялікая колькасць паніжэнняў, сухіх грыў, малых рэчак надае лясам

Ружанскай Пушчы надзвычайную мазаічнасць. Нізінныя балоты і забалочаныя лугі размешчаны, у асноўным, у поймах рэк. Частка тэрыторыі балот пакрыта драбналесем.

Праз лясны масіў працякаюць дзве невялікія, з вельмі звлістымі рэчышчамі і павольнай плыню, ракі – Хотава і Радагошч. Акрамя іх тэрыторыю дрэніруюць прытокі Хотавы і, у значна меншай ступені, сістэма каналаў, якая была пракладзена 50-60 гадоў таму назад.

Флора і фаўна заказніка вылучаецца вялікай відавой разнастайнасцю і наяўнасцю значнай колькасці рэдкіх і ахоўваемых відаў раслін (больш за 10 відаў) і жывёл (каля 15 відаў).

Вадасховішча і сажалкі рыбгаса пабудаваны на месцы забалочанай даліны ракі Ясельда, дзе ў апошнюю упадаюць яе прытокі Хотава і Радагошч. На вадасховішчы засталася некалькі вялікіх адкрытых астравоў, вусцевая зона моцна зарасла трыснягом. Вадасховішча і пруды рыбгаса “Сялец” утвараюць самы вялікі на беларусі комплекс прудоў.

Основные биотопы:

Лясы – 55%, сажалкі рыбгаса – 13,3%, вадасховішча – 11%, сельска-гаспадарчыя ўгоддзі – 15%, нізінныя балоты – 5%, іншыя землі – 0,7%.

Птицы:

На сажалках, дзякуючы наяўнасці вялікіх плошчаў надводнай расліннасці, мноству рыбы і штучных кармоў, склаліся выключна спрыяльныя ўмовы для гнездавання вадаплаўных птушак. Тэрыторыя рыбгаса з’яўляецца месцам гнездавання буйных папуляцый чаплі-бугая *Botaurus stellaris*, нырка-сівака *Aythya ferina*. У паслягнездавы перыяд тут канцэнтруецца больш за 20000 водна-балотных птушак. Найбольш шматлікімі ў гэты час з’яўляюцца лыска *Fulica atra*, качка-крыжанка *Anas platyrhynchos*, вялікі баклан *Phalacrocorax carbo*, шэрая *Ardea cinerea* і вялікая белая чаплі *Egretta alba*. Упершыню для Беларусі тут адзначана малы баклан *Phalacrocorax pygmeus*.

Спалучэнне сажалак рыбгаса і вялікага ляснога масіву стварае выключна спрыяльныя ўмовы для арлана-белахвоста *Haliaeetus albicilla* і пугача *Bubo bubo*. Вялікае значэнне для птушак мае рыбгас і ў перыяд міграцыі. У гэты час на спушчаных сажалках спыняюцца на кармленне тысячныя чароды розных відаў

кулікоў, да 20 арланаў-белахвостаў, ад 5 да 15 асобін скапы *Pandion haliaetus*.

Другие группы животных:

З млекакормячых неабходна адзначыць барсука *Meles meles* і наяўнасць пасялення баброў *Castor fiber*. Акрамя іх у заказніку сустракаюцца лось *Alces alces*, алень *Cervus elaphus*, казуля *Capreolus capreolus*, янотападобны сабака *Nyctereutes procyonoides* і выдра *Lutra lutra*.

Состояние редких видов птиц:

Виды	Статус	Количество	Год/период оценки	Точность оценки	Тренды (2000-2010)	Критерий ТВП
Гусь серый <i>Anser anser</i>	мг	+	2000-2010	П		
Утка серая <i>Anas strepera</i>	гн	15-25 п	2005-2008	Э		В2
Шилохвость <i>Anas acuta</i>	гн	+	2000-2010	П		
Чернеть красноголовая <i>Aythya ferina</i>	гн	200-300 п	2005-2008	Э		В3
Луток <i>Mergus albellus</i>	мг	+	2000-2010	П		
Крохаль большой <i>Mergus merganser</i>	мг	+	2000-2010	П		
Поганка серощекая <i>Podiceps grisegena</i>	гн	+	2000-2010	П		

Виды	Статус	Количество	Год/период оценки	Точность оценки	Тренды (2000- 2010)	Критерий ТВП
Выпь большая <i>Botaurus stellaris</i>	гн	20-40 с	2005-2008	Э		B2
Выпь малая <i>Ixobrychus minutus</i>	гн	1-5 п	2008	Э		
Цапля большая белая <i>Casmerodius albus</i>	гн	5-10 п	2005	Э		
Цапля большая белая <i>Casmerodius albus</i>	мг	100-250 ос	2000-2010	Э		A4i
Черный аист <i>Ciconia nigra</i>	гн	+	2005-2008	П		
Орлан- белохвост <i>Haliaeetus albicilla</i>	гн	4-6 п	2005-2008	Э		B2
Малый подорлик <i>Aquila pomarina</i>	гн	+	2000-2010	П		
Скопа <i>Pandion haliaetus</i>	гн	5-15 ос	2000-2010	П		
Чеглок <i>Falco subbuteo</i>	гн	+	2000-2010	П		
Погоныш малый <i>Porzana parva</i>	гн	+	2000-2010	П		

Виды	Статус	Количество	Год/период оценки	Точность оценки	Тренды (2000- 2010)	Критерий ТВП
Журавль серый <i>Grus grus</i>	гн	3-5 п	2010	Э		
Галстучник <i>Charadrius hiaticula</i>	мг	+	2000-2010	П		
Турухтан <i>Philomachus ridgwayi</i>	мг	+	2000-2010	П		
Веретенник большой <i>Limosa limosa</i>	мг	+	2000-2010	П		
Кроншнеп большой <i>Numenius arquata</i>	гн?	+	2000-2010	П		
Улит большой <i>Tringa nebularia</i>	мг	+	2000-2010	П		
Чайка малая <i>Hydrocoloeus minutus</i>	мг	+	2000-2010	П		
Чайка сизая <i>Larus canus</i>	мг	+	2000-2010	П		
Крчка белощекая <i>Chlidonias hybrida</i>	мг	+	2000-2010	П		
Филин <i>Bubo bubo</i>	гн	1-3 п	2005-2008	Т		

Виды	Статус	Количество	Год/период оценки	Точность оценки	Тренды (2000-2010)	Критерий ТВП
Неясыть бородатая <i>Strix nebulosa</i>	гн	2-3 п	2005-2008	Т		
Синица усатая <i>Panurus biarmicus</i>	гн	+	2000-2010	П		

Другие редкие и находящиеся под угрозой исчезновения виды:

Звяры: зубр *Bison bonasus*, рысь *Lynx lynx*, барсук *Melesmeles*.

Расліны: баранец звычайны *Hyperziaselago*, сон лугавы *Pulsatillapratensis*, кураслеп лясны *Anemonesylvestris*, гарлачык белы *Nymphaeaalba*, зубніца клубняносная *Dentaria bulbifera*, лілея кучаравая *Lilium martagon*, тайнік яйцападобны *Listera ovata*, касач сібірскі *Iris sibirica*, шпажнік чарапіцавы *Gladiolus imbricarus* і інш.

Угрозы:

Лясныя экасістэмы:

- суцэльныя рубкі на вялікіх паверхнях і у месцах гнездавання рэдкіх, у першую чаргу драпежных птушак;
- так званае прыбіранне лесу ад захламлення і вырубванне сухастою. Прыводзіць да змяншэння колькасці мёртвага дрэўна і добрых месц гнездавання для многіх відаў птушак;
- Водныя экасістэмы:
- познія тэрміны напуўнення сажалак і значныя ваганні узроўню вады пад час гнездавога сезону вядуць часам да значнай гібелі гнёзд;
- веснавое паляванне і на рыбгасе і на вадасховішчы з'яўляецца моцным фактарам беспакойства;
- знішчэнне надводнай расліннасці без уліку экалагічных патрабаванняў асабліва ў веснавы і летні перыяды, прыводзіць да знішчэння гнёзд;
- каранная рэканструкцыя ложа прудоў з поўным вынішчэннем надводнай

расліннасці. Вядзе да знішчэння месцаў гнездавання вялікай колькасці рэдкіх птушак.

- павышаная рэкрэацыйная нагрузка, асабліва у гнездавы сезон май-ліпень;
- Балотныя экасістэмы:
- заростанне балот хмызняком;
- асушальная меліярацыя;

Рекомендации по сохранению:

- вызначэнне месцаў гнездавання ахоўваемых лясных відаў птушак і перадача іх пад ахову;
- поўная забарона на выдаленне мёртвага дрэўна ў лясах, а таксама на вырубку пашкоджаных і дуплістых дрэў;
- вызначэнне і перадача пад ахову з абмежаваннем рэжымам гаспадарання, найбольш важных месцаў гнездавання ахоўваемых птушак на рыбгасе “Сялец”;
- арганізацыя маніторынгу ТВП утвараючых відаў, а таксама іншых найбольш рэдкіх відаў;
- поўная забарона на веснавое паляванне на рыбгасе і вадасховішчы;
- вызначэнне месцаў спакою на вадасховішчы з поўнай забаронай палявання.

Источники информации:

Асабістыя паведамленні: Абрамчук А.В.

Абрамчук А.В., Абрамчук С.В. Большая белая цапля в Беларуси: распространение и экология. // Беркут. Т. 14, вып. 1. 2005. S. 50-55.

Скарбы прыроды Беларусі. – Мн.: Беларусь, 2005. – 215 с. (Інфармацыю падрыхтавалі: Астроўскі А.А., Грычык В.В., Казулін А.В., Міндлін Г.А., Парэйка А.А., Цішачкін А.К., Юрко В.В.)

Составители : Абрамчук А.В.

** Использование размещенной здесь неопубликованной информации для научных публикаций без письменного соглашения ее авторов запрещено. В случае использования части контента или страницы целиком на других интернет-ресурсах, обязательна ссылка на авторов и сайт iba.ptushki.org*